దీపావళి కథల పోటీలో మూడవ బహుమతి రు. 500 లు పొందిన కథ

కరిగేను కమ్మని స్వప్నం!

భట్టిప్రోలు బాలాదేవి

తల్లి :

గడియారం ఏనిమిది గంటలు కొడుతూంది. ఇందాక కొడుకు తెచ్చి వేసిన నల్లమందు మాత్ర ప్రభావంతో సీతమ్మకి కళ్ళు బాగా బరువెక్కి మూసుకుపోతున్నాయి. మూడువరకు గంటలు లెక్కపెట్టింది కాని ఆ తరువాత ఆ సంగతే మర్చిపోయి లోపలికి ఊపిరి పీల్చినప్పుడు మొదటి రెండు అక్షరాలూ, పైకి వదిలినప్పుడు మిగిలిన రెండక్షరాలూ అంటూ నారాయణ నామస్మరణం నీరసమైన గొంతుతో కొంతసేపు చేసుకుంది. చిన్నప్పుడు నేర్చుకున్న శ్లోకాలూ, పద్యాలూ సంవత్సరం కిందటివరకూ జ్ఞాపకం ఉండి మరెవ్వరికీ ఇబ్బంది కలిగించని హీనస్వరంతో పాడుకొనేది ఆవిడ. కాని ఇప్పుడసలు అవన్నీ తనకు వచ్చును అన్న స్పృహే లేదు. ఒకప్పుడు బాగా భారీమనిషి అని పేరుపడ్డ ఆవిడ ఒళ్ళు ఇప్పుడు బాగా శుష్కించిపోయి ఆ మంచంమీద మూడడుగులకన్నా ఎక్కువస్థలం అవసరం లేకుండా పక్కకి తిరిగి, మీదకప్పిన బొంతకింద ముడుచుకుని ఉంది. తన పెళ్ళినాడు అత్తవారు పెట్టిన పట్టుచీరా, తొలిచూలువేళ కొనుక్కున్న గళ్ళగళ్ళ ఎన్నెమ్మచీరా, పదిహేనేళ్ళ వయస్సులో పోయిన మొదటపిల్ల వేసుకున్న వోణీ, భర్త ఆఖరురోజుల్లో కప్పుకున్న రగ్గూ, కట్టుకున్న పంచా. ఇలాటివాటి పోలికపట్టలేని భాగాలన్నీ ఆ బొంతలో ఉన్నాయి. ఇదివరకు దాన్ని ఎవరన్నా ముట్టు

కుంటేచాలు కన్నుమని విరుచుకుపడేది కాని ఇప్పుడుమటుకు అది తనదిఅన్న ధ్యాసగాని దానిలోని బట్టల గురించిన ఏ జ్ఞాపకాలు కాని ఆ మనస్సులో లేనేలేవు. అయినా కొడుకుమట్టుకు తన మనసులోని సెంటిమెంటు తృప్తికోసం రోజూ రాత్రి ఆ బొంత ఆవిడకి కప్పి వెళ్లిపోతాడు,

పులిహోర, బూరెలు, పోళీలు, చేగోడీలు, జంతికలు మొదలైన వాటికోసం ఒకనాడు తహతహలాడిపోయి నాలికకి సందేశాలు పంపించి ఊటలూరించిన పేగుల్లో ప్రస్తుతం పాలలో తడిపిన నాలుగైదు చిన్న బన్ను రొట్టెముక్కలూ; ఒక అరగళాసు గోధుమ నూక జావ మటుకే అయిష్టంగా పైకి వస్తున్న జీర్ణకోశపు రసాలతో పేచీ పడుతున్నాయి. బాగా వాచిపోయిన కాళ్లూ, పట్టేసిన కీళ్లూ, వాలిపోయిన వెన్నూ మొదలైన శరీరంలో భాగాలు బాధాకరమైన సందేశాలు పంపి మెదడును వేధించి నోటిని మూలిగించేవి ఇదివరకు. కాని డాక్టరుగారు తన మందులేవీ మరి ఆవిడ తత్త్వంమీద పని చేయకపోవడంవల్ల చివరికి నల్లమందు వెయ్యమని సలహా ఇచ్చినప్పటినుంచి మూలుగులేకుండా ఎడెనిమిది గంటలపాటు నిద్రపోతూంది రాత్రిళ్లు ఈ రోజుల్లో ఆవిడ.

తొలికోడి అరుస్తున్నప్పుడు మెలకువ వస్తుంది ఆవిడకి. ఒక్కొక్క రోజు కొద్దిగా ముందే మేలుకొంటుంది. కష్టపడి కష్టపడి ఎలాగో లేచి మోకాళ్లని చేతులతో పట్టుకొని మంచంమీద కూర్చుంటుంది. తెలతెల వారుతున్నప్పుడు కోడలు పడకగది తలుపులు తెరుచుకునివచ్చి వీధి తలుపు గడియ తీయడమూ, వంటింట్లోకి వెళ్లి అంట్లగిన్నెలూ చెంబులూ పెరట్లో పడెయ్యడమూ, కుంపటి అంటించి విసన కర్రతో విసరడమూ ఇలాటి చప్పుళ్లన్నీ ఆవిడ చెవిదొప్పల్లోకి చొరబడుతూనే ఉంటాయి కాని వాటి అర్థం ఆవిడకి బోధపడడం మానేసి చాలా రోజులైంది. పని మనిషి రంగమ్మవచ్చి ఆవిడ పడుక్కున్న నడవలోంచి పెరటిలోనికివెళ్తూ 'మామ్మగారూ ఈవాళ ఒంట్లో కులాసాగా ఉందండీ?' అన్నప్పుడు మటుకు ఒక్కసారి మెరుపులా తన అశక్తత ఏదో అస్పష్టంగా ఆవిడకి స్పృహతగిలి, రంగమ్మవైపు చూడకుండానే ఎడమచెయ్యి మోకాలుమీదినుంచి తీసి కొద్దిగా పెదవి విరుస్తూ ఆ వేళ్లు కదిలిస్తుంది.

కోడలు పొయ్యంతో సూర్యోదయం వేళకి ఒక్కస్నానం తప్పించి మిగతా కాల కృత్యాలన్నీ నెరవేరాక మళ్లీ మంచంమీద కూచుని అరగళాసు కాఫీ తాగుతున్నప్పుడు డాక్టరుగారి ఆజ్ఞవల్ల అందులో అసలు పంచదార లేకపోవడాన్ని ఏదో లోటుగా అని పించి కోడలువైపు కళ్లెత్తి చూస్తుంది ఆవిడ. కోడలు జాలిగా ఆవిడవైపుచూసి 'ఏం చేస్తాం. తాగెయ్యండి' అన్నట్లుగా సైగచేస్తుంది. మళ్లీ కళ్లు దించుకుని తాగేస్తుంది ఆవిడ. కోడలు పడుక్కోబెట్టి దుప్పటికప్పి, బొంత మడతపెట్టి కాళ్ల గట్టునపెట్టి వెళ్లిపోతుంది. ఇంకా తనని నిలబెట్టి ఉంచినందుకు కృతజ్ఞతా సూచకంగా ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసాలు నారాయణుడిని తలచుకోడానికి నోటిని సాయం అడుగుతాయి. అయిష్టంగా నీరసపు పెదవుల్ని ఎరువిస్తుంది నోరు కొంతసేపు.

బాగా ఎండ ఎక్కాక కోడలువచ్చి ఆవిడని తీసుకెళ్లి స్నానం చేయిస్తుంది. చిన్నప్పుడు కన్నవారి ఊళ్లో ఏటి నీట్లో రోజూ స్నానం చెయ్యడం ఏదో లీలగా జ్ఞాపకం వస్తుంది ఆవిడకి. ఒకసారి పెదవి విరిచి అంతలోనే మరిచిపోతుంది. గంగాళంలో కోడలు చెంబు ముంచి నీళ్లు పైకి తీసినప్పుడల్లా ఏదో లోతునుయ్యా, గిలక తాలూకు కిర్రుబుర్రు చప్పుడూ పెద్దపెద్ద మోకులలాటి తాళ్లూ ఆవిడకి అస్పష్టంగా స్పృహకి తగిలి అంతలోనే జారిపోతాయి.

మడిబట్టకట్టి నెమ్మదిగా కోడలు తనని భోజనాల గదికి తీసుకువెళ్తున్నప్పుడు దేవుడి గదివైపు ఒకసారి చూసి ఎందుకో తనకు సరిగా తెలియకపోయినా ఒకసారి తలవంచుతుంది ఆవిడ కొద్దిగా. ఒకప్పుడు రోజూ గంటసేపు తడిబట్టతో తాను పూజచేసేదాన్నిఅన్న జ్ఞాపకమే లేకపోయినా మోకాళ్ల గుంట్లు స్వాధీనం తప్పడాన్ని నేలమీద కూచునే వీలులేక చిన్నస్టూలుమీద కూర్చుని భోజనం పూర్తిచేసుకుంటుంది. ఒకప్పుడు ఎన్నో వస్తువులు కావలసిన ఆ జిహ్వ ఇప్పుడు తనకి దొరికేవి కారంలేని చింతపండు పచ్చడి పిసరూ, చారూ అన్నం, మజ్జిగా అన్నం మటుకే అయినా ఏ విధమైన పేచీ అల్లరీ పెట్టదు.

మళ్లీ మంచంమీద పడక సాయంత్రం నాలుగువరకూ. నడవలోంచి ఎవళ్లెవళ్లో వెళ్తూ వస్తూ ఉంటారు. కాని కొంతసేపు నిద్రలో కళ్లుమూసుకుని, కొంతసేపు మేలుకునే కళ్లుమూసుకుని, కొంతసేపు కళ్లు తెరుచుకునీ కాలం గడిపే ఆవిడ అవేమీ పట్టించుకోదు. ఎవరన్నా పైవాళ్లు లేక కొడుకో కూతురోవచ్చి 'ఎలా ఉంది ఒంట్లో?' అని అడిగినప్పుడుమటుకు కళ్లు బాగా తెరచి వాళ్లవైపుచూసి తల కొద్దిగా ఆడించి 'ఇక ఇంతే' అన్నట్లు చేతితో సైగచేస్తుంది ఆవిడ.

నాలుగు గంటలకి కోడలు తనని కూచోపెట్టి అందించిన కాఫీ తాగుతూన్నప్పుడు తన ఇహలోక యాత్రకి సంబంధించిన మనుషుల వీళ్లు; ఏదో అనుబంధంఉంది వీళ్లకీ నాకూ అనిపించి 'అంతా బాగానే ఉన్నారుగదా?' అన్నట్లుగా ఏదో నీరసంగా గొణిగి కళ్లతోనూ చేతితోనూ ప్రశ్నిస్తుంది. కాని కోడలు సమాధానం చెప్పేటప్పటికప్పుడే ఆ ప్రశ్నసంగతే మరుపుతెరల వెనక్కి వెళ్లిపోతుంది.

దిళ్లకానుకుని అలాగే ఆ ఇంటి కప్పువైపు చూస్తూ కూర్చుంటుంది రాత్రి భోజనంవేళవరకూ ఆవిడ. సాయంత్రం చీకటి పడుతున్నప్పుడు కూతురు మందుడబ్బాతెచ్చి రాయమన్నావా అని అడుగుతుంది ఒక్కొక్క రోజు ఆవిడ ఎక్కువగా మూలుగుతూ ఉంటే, నెమ్మదిగా అలాగే తలగడాలమీద వొర్లి పడుక్కొని వెన్నులో ఆ మందు ముద్ద రాయించుకుంటుంది ఆవిడ. అంతకుముందు డబ్బాలకిడబ్బాలు ఖర్చులయ్యేది. కాని నల్లమందు మొదలైనప్పటినుంచీ దాని అవసరం బాగా తగ్గిపోయింది.

రేపు లేదు...

నిదురస్నరకి నాలుగ్గడి అన్నదిన్ని బిన్ను లొట్టెముక్కలూ— అబుగాళాము గోధుమనూక జావా...

కొడుకు :

తొమ్మిదిగంటలు కొడుతూంది గడియారం. దానివైపు ఒకసారి చూసి చేతిలో పేపరు మధ్యకి మడిచి బల్లమీద పెట్టి రేడియో స్విచాన్ చేసి ఇంగ్లీషులో వార్తలు విన్నాడు సీతారాం. ఆ తరువాత రేడియో ఆపి మళ్లీ పేపరు విప్పబోతూ అవతలి గదిలో ఇంగ్లీషు పాఠం చదువుతున్న కొడుకు ఒక మాట తప్పుగా పలకడం విని గట్టిగా 'డైర్ కాదురా చిట్టీ, దెయిర్ అనాలి' అన్నాడు. ఆవెంటనే 'దెయిర్' అని రెండుసార్లు అని చదువుకుపోతూ చిట్టి మరోకచోట ఆమాట రాగా మళ్లీ 'డైర్' అనే పలకడం ఎడిటోరియల్ పూర్తిచేస్తున్న అతనికి వినిపించలేదు. చదవవలసినవన్నీ చదివేసి మామూలు అలవాటు ప్రకారం చివరని మధ్యపేజీలో కార్టూను చూసి రోజూలాగే ఒకసారి చిరునవ్వునవ్వాడు కనీ కనిపించకుండా.

పేపరు మడిచి బల్లమీద పెడుతూ కేశాలంకరణకి ఏదో నూనె వాడమని ప్రోత్సహించే అడ్వర్టైజ్‌మెంటులోఉన్న అమ్మాయి బొమ్మ కళ్లబడి దానిపైనే రెండు మూడు క్షణాలు చూశాడు అతడు. కాలేజీలో తనకు రెండేళ్లు జూనియర్‌గా చదివిన బారిష్టరు రాధాకృష్ణగారి అమ్మాయి లలిత పోలికలు అందులో గోచరించాయి అతనికి. ఆ అమ్మాయిని తాను ప్రేమించాననుకోవడమూ, కాలేజీలో అన్ని విషయాల్లోనూ చురుకుగా ఉండే తనని మెప్పుకోలు నిండిన కళ్లతో ఆ అమ్మాయి అప్పుడప్పుడు చూడడం మానీ, ఎప్పుడో లలిత అన్నీ సాంఘికపుటంతస్తులూ మరిచిపోయి తల్లిదండ్రుల నెదిరించి తనతో వచ్చేసి తనని పెళ్లాడి జీవితాంతం వరకూ సహచారిణిగా ఉంటుందని తాను కలలు కనడమూ, చివరికి ఆ అమ్మాయికి తన మనస్సు విడదీసి చెప్పే అవకాశమే ఎప్పుడూ కలగక తాను ఆ కాలేజీ వదలడమూ, ఆ తరువాత ఆ అమ్మాయి ఎవరో ఐ. సీ. యస్. ఆఫీసర్‌గార్ని పెళ్లాడిందని వినడమూ అన్నీ జ్ఞాపకం వచ్చాయి ఒకసారి. ఇప్పుడెక్కడుందో లలిత అనుకున్నాడు, 'అప్పుడప్పుడు ఆ అమ్మాయి జ్ఞాపకం వచ్చినప్పుడు అనుకున్నట్లుగానే. నిజానికి తన భార్య సుశీల లలిత కన్నా చాలా అందంగా ఉంటుంది. అయినా లలిత జ్ఞాపకం వచ్చినప్పుడల్లా ఎందుకో గుండె కలుక్కుమనడం మానదు ఒకసారి. ఆ వెంటనే సుశీల అత్తగారికి చాకిరీ చేసినట్లు లలిత చేస్తుందా, తానెంతో అదృష్టవంతుడు, అందుకే సుశీల లాంటిది భార్యగా తనకి దొరికింది అని మనసులో అనుకోవడమూ మానడు.

సీతమ్మ మూలుగుతూ నారాయణ అనుకోవడం మరి వినపడలేదు నడవలోంచి. అమ్మ నిద్రపోయింది అనుకుంటూ లేచి వెళ్లి మూలని స్టూలుమీద ఉన్న ఆఫీసు ఫైళ్ల కట్ట తెచ్చుకుని విప్పి ఆ కాగితాలు చూసుకోవడం మొదలు పెట్టాడు. మొదట్లో మొదట్లో విసుగుగా అనిపించేది కాని ఇప్పుడు మటుకు అలా అనిపించడం మానేసింది. ఒక్కొక్క రోజు ఆఫీసులో టైము ఉన్నా కూడా రాత్రికి మరి ఎలాగ అనిపించి కొన్ని కొన్ని వెనక్కి ఉంచి ఇంటికి తెచ్చుకోవడం కూడా అలవాటు అయింది. తాను ఇంటికి వస్తున్న వేళకి సరిగా క్లబ్బుకి వెళ్తున్న ఆఫీసర్‌గారికారు దారిలో ఎదురవుతుంది. తన సైకిలు కేరియర్ మీద ఫైళ్లు కట్టిన గళ్లగుడ్డ దస్త్రం చూసి ఆ ఆఫీసర్ రోజూ ఒకసారి నవ్వుతాడు మెచ్చుకున్నట్లుగా. సర్వీసు మొదలైన ఎనిమిదేళ్లకి వచ్చిన అప్పర్ డివిజన్ స్థాయి నుండి మరోక మెట్టు పైకి వెళ్లడానికి ఆ మెప్పుకోలు నవ్వు సాయపడి తీరుతుంది అన్న నమ్మకంతో తాను ఇంటికి చేరుకుంటాడు.

వంటింట్లో పనులు ముగించుకుని సుశీల వచ్చి బల్లమీద పళ్లెంలో తాను వేసుకోగా మిగిలిపోయిన తమలపాకులు సున్నం రాసివేసుకోవడం ఓరగంటితో చూశాడు. అయిదోనెల కావడాన్న ఆమె ఒళ్లు కొద్దిగా బరువుగా కనిపించింది అతనికి. కాపురానికి వచ్చిన తొమ్మిదేళ్లలోనూ అప్పుడే ఇది అయిదోసారి అయినా మొదటి పిల్లవాడు తరువాత పుట్టిన ముగ్గురూ సంవత్సరంలోపుగానే కన్ను మూయ్యడంతో భార్య గర్భవతి అంటేనే ఏదో బెదురుగా ఉండడం మొదలుపెట్టింది అతనికి. రోజూలాగే ఒకసారి అనుకున్నాడు ఈ సారి పుట్టిన నలుసన్నా ఏ ఆపదా రాకుండా పెరిగి పెద్ద కావాలని. పెద్దయి తననేదో ఉద్ధరిస్తారని కాదు— ఆ సంగతి కొస్తే తానే మాత్రం తనని కన్నవాళ్లని ఉద్ధరించాడా కనక! మంచిగా ఉండాలి అనుకుంటూ తల్లిమీద విసుక్కునేవాడు ఇదివరకు — ఆవిడ మతి సరిగ్గా ఉండకుండా పోయిన దగ్గర నుంచీ ఈ మధ్య అది తగ్గిపోయింది గానీ, పెద్దవాళ్లు కాగానే పిల్లలూ తండ్రీ ఎవరికి వారే. ఏ తాశీల్దారుగానో రిటైరయేంత వరకూ తన బాధ తనకెలాగూ తప్పదు.

తాంబూలం వేసుకోవడం పూర్తిచేసి తన వైపు ఒకసారి చూసి భార్య తక్కువ వాల్యూంలో రేడియో వేసుకుని వింటున్న ఏదో వాద్యసంగీతం చెవుల్లో పడింది. రోజూ రాత్రి ఒక పావుగంటో అరగంటో సుశీల రేడియో వేసుకున్నప్పుడల్లా అతనికి పెళ్లిలో ఇవ్వకుండా వెనక్కి బాకీఉంచిన కట్నం సంగతి అత్తగారికి తాను ఉత్తరం రాయడమూ, భర్త పోయినతరువాత మిగిలిన సామగ్రిలో కొద్దిగా విలువైన వస్తువు ఒక్క రేడియోయే కావడాన్ని దాన్ని అల్లుడికి ఆవిడ పంపడమూ జ్ఞాపకం వచ్చి గుండె కలుక్కుమంటుంది ఏదో తప్పుచేసినవాడిలా. ఆ రేడియోమీద కన్ను పడే తాను రాశాడు ఆ ఉత్తరం. రేడియో నాబ్సుమీద సుశీల చేయి పడ్డప్పుడల్లా తన ఒంటిచుట్టూ కట్టుకున్న మంచితనపు దడిలో ఎక్కడో చెదలుపట్టి పుచ్చిపోయిన రాటమీద చేయి వేసినట్లుగానే అనిపిస్తుంది అతనికి.

రేడియో ఆపేసి భార్య అన్నదానికి సమాధానంగా 'ఇప్పుడే వస్తాను, ఇది పూర్తిచేసి. నువ్వెళ్లి పడుక్కో అలసిపోయావు' అని తా ననడమూ ఆమె నవ్వి 'నాకేం అలుపు? మీరే పొద్దున్న పదినుంచి సాయంత్రం ఐదువరకూ అక్కడ సతమతమై మళ్లీ ఇక్కడ కూడా బాధపడుతున్నారు, మా కోసం!' అనడమూ మామూలు ప్రకారమే జరిగింది.

సుశీల వెళ్లి అవతలిగదిలో అప్పుడే చదువు మానేసి పడుక్కున్న కొడుకునీ, మంచంమీద కూర్చుని ఏదో పుస్తకం చదువుకుంటున్న మరదలునీ ఒకసారి పలకరించి నడవలో పడుక్కున్న అత్తగారి దగ్గరకు వెళ్లి మంచినీళ్ల చెంబూ, గ్లాసూ మంచం పక్కన పెట్టివచ్చి తలుపులు లోపల గడియపెట్టి మంచమెక్కి అటు పక్కకు ఒత్తిగిలి పడుకోవడం అతడు గమనించాడు. చేస్తున్నపని అంత ముఖ్యమైనది

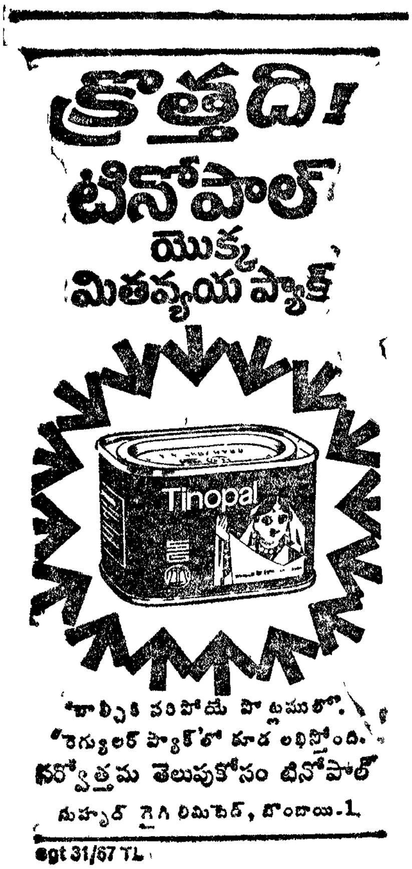

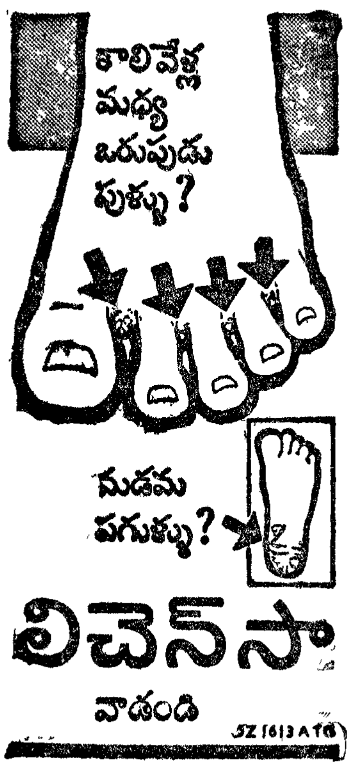

రేపు లేదు...

కాకపోయినా అలవాటు ప్రకారం పదింపావు అయితేగాని అక్కడినుంచి లేవడం ఇష్టం లేక ఆ కాగితాలు తిరగేస్తున్న అతనికి మరునాడు సాయంత్రం చెల్లెల్ని చూడడానికి ఎవళ్లో పెళ్లి సంబంధంవాళ్లు వస్తారు అన్నమాట జ్ఞాపకం వచ్చింది. మొదట్లో మొదట్లో ఇటువంటి సందర్భాల్లో ఎంతో ఆశపడి నానా హడావుడీ పడేవాడుగాని ఇప్పుడిప్పుడు అసలేమాత్రమూ హుషారు కలగడంలేదు అతనికి. చెల్లెలు ఇలా చామనచాయగా లేకుండా తెల్లగా ఉంటే ఎంత బావుండేది! మొహం ముక్కూ ఎంత తీరుగా ఉన్నా, మనిషి ఒళ్లు వంపు సొంపులతో ఎంత నిండుగా ఉన్నా ఏమిలాభం? తానెలాఉన్నా ప్రతీ పెళ్లికొడుక్కీ తెల్లపిల్లే కావాలి. పళ్లు పెద్దవైనా, కళ్లు మిడిగుడ్లయినా, ఒళ్లు చీపురుపుల్లలా ఉన్నా తెలుపుదనంతో అన్నీ కప్పుకుపోతాయి. ఈ తెలుపుదనమే తక్కువైనప్పుడు మామూలుగా వెయ్యవలసిన వరదక్షిణరేటుకీ, తగ్గిన ఒక్కొక్క చాయకీ ఒక్కొక్క వెయ్యి చొప్పున పూటు చేయగలిగితే మరి బాధలేదు. కాని మామూలు రేటుకే తనకి శక్తి పూర్తిగా చాలనప్పుడు పూటు సంగతి ఎలా చూడగలడు! అందువల్ల తను తాశిల్దారు అయిననాడూ చెల్లెలు ఇంట్లో ఉండడం తప్పదు. ఈ సంగతి తెలుసును తనకి అయినా వీలుంది అన్నప్పుడల్లా ఈ సంబంధాల వ్యవహారం మానలేదు, తన విద్యుక్తధర్మం తాను నెరవేరుస్తున్నాను' అన్న సంతృప్తికి. అందుకే 'ఈ సంగతి మరిచిపోయాడనుకోకు విూ అన్నయ్య' అన్నట్లుగా ఇందాక భోజనాల ముందు కాళ్లు కడుక్కునేటప్పుడు నీళ్లు అందించిన చెల్లెలుతో అన్నాడు.

'వాళ్లెవళ్లో రేపు సాయంత్రం వస్తారట' అని ఆమె ఏవిూ మాట్లాడకుండా తనకి తువ్వాలు అందించింది. వాళ్లెవళ్లో ఏమిటో తానూ చెప్పలేదు. ఆమే అడగలేదు. 'దానికీ తెలుసును ఇదేవిూకాదని,' అని అనుకున్నాడు మనస్సులో.

ఫైళ్లన్నీ కట్టకట్టి స్టూలు విూద పెట్టి డ్రాయరులోంచి ఒక చుట్ట తీసుకుని అంటించుకున్నాడు సీతారాం. ఆ అంత బాగాకు కాలిన పొగాకువాసన నోరూముక్కూ నిండుతూ, రోజూ ఒకసారి ఆ రాత్రివేళ అనుభవిస్తేగాని లేకపోతే కలతనిద్ర అయిపోతుంది అతనికి.

చుట్ట కాల్చినప్పుడల్లా ఆఫీసులో హెడ్ గుమాస్తా జ్ఞాపకం వస్తాడు తనకి చస్తే డబ్బిచ్చి చుట్టముక్క కొనడు. ఏవో ఏవో పనులమీద తన దగ్గరికి వచ్చిన పైవాళ్లందరిదగ్గరా తలా ఒక చుట్ట చొప్పున పుచ్చుకోవడమే కాకుండా తనకింద పనిచేసే గుమాస్తాలని కూడా అడుగుతాడు. 'ఏమోయి సీతారాం, ఏమోయి వెంకట్రావు స్టాకు ఏమన్నా ఉంచారా చుట్టలు?' అని దేవుడు మంచివాడైనా పూజారినికూడా మంచి చేసుకోవాలన్న సంగతి తెలిసిన ఆయా మటుకు తక్కిన గుమాస్తాలలా ఇచ్చినవాడు ఇచ్చినట్లు లేనివాడు లేనట్లు కాకుండా రోజూ ఒక మంచిచుట్ట తప్పకుండా హెడ్ గుమాస్తాకి ఇస్తాడు. కుడివైపు చివర పళ్లమధ్య ఆ చుట్టని గట్టిగా పట్టి పొగ పీలుస్తూ 'మంచిలంకపొగాకోయ్ ఇది! నీ కెలాగన్నా చుట్టనాణెం తెలుసును! పనికొస్తావు!!' అంటాడు అతడు. తన కెంతో నిండుగా అనిపిస్తుంది, ఈ మాటలే ఎందుకూ పనికిరాని టైపిస్టు గురుమూర్తితో కూడా అతడు చుట్ట పుచ్చుకున్నప్పుడు అంటాడని తెలిసినా.

చుట్ట పొగ పీలుస్తూ తనలో తానే నవ్వుకున్నాడు సీతారాం. టైపిస్టు గురుమూర్తి అనగానే అతని నల్లకోటు జ్ఞాపకం వచ్చి, ఆ కోటు లేకుండా గురుమూర్తిని ఈ పదేళ్లుగా తానెప్పుడూ చూడలేదు. ఎడమవైపు కింద జేబులో ఒక షార్టుహేండ్ నోట్‌బుక్కూ, పైజేబులో ఒక పెనసలూ ఎప్పుడూ కనిపిస్తూంటాయి. రోజూ మధ్యాహ్నం తను డిక్టేషన్ ఇవ్వగా గంటసేపు ప్రాక్టీసు చేస్తాడు అతడు. మహా జోరుగా తడుముకోకుండా పేజీలకి పేజీలు నింపేస్తాడు. అయితేనేం ఏమిటి రాశావో చదవమంటే చస్తే చదవడు. 'నువ్వేమన్నా పరీక్ష చేస్తున్నావేమిటి నన్ను! నా ప్రాక్టీసుకి నేను రాసుకోవడంగాని!' అంటాడు. అది మరేం ప్రాక్టీసోగాని అతడు వెళ్లిన ఏ ఇంటర్వ్యూలోనూ షార్టుహేండ్ టెస్టులో అతడు నెగ్గడమున్నది కనిపించదు.

అందరికన్నా ముందు ఆఫీసుకి రిసీట్

ఊస్టేవి క్లార్కు రామస్వామీ, ఆ తరువాత తానూ, ఆ తరువాత హెడ్ గుమాస్తా ఆ తరువాత అకౌంటెంట్ వెంకట్రావూ, తరువాత తక్కినవాళ్ళూ వస్తారు. గురుమూర్తి వచ్చేటప్పటికల్లా అందరూ ఒకసారి కళ్ళెత్తి అతనివైపు పరకాయించి చూసి చిరునవ్వు నవ్వుతారు. వెంకట్రావు అంటాడు: 'ప్రైవేట్ సెక్రెటరీగారు వచ్చారోయ్!' ఆ వెంటనే రామస్వామి అంటాడు 'విత్ బ్లాక్ కోట్ అండ్ ది కాన్ఫిడెన్షియల్ నోట్‌బుక్!' దానితో అందరూ పకపక నవ్వుతారు. అదొక స్టాండింగ్ జోక్ ఈ పదేళ్లనుంచీ ప్రతిరోజూ! అలాటి చిరస్థాయి అయిన జోక్స్ మరికొన్ని ఉన్నాయి కాని ఇదిమటుకు ఎప్పుడూ మొదటి స్థానం లోనే ఉంటుంది.

ఈ జోకులన్నీ చాలావరకు వెంకట్రావు సృష్టించినవే! అసలు 'జిలేబీ జోక్' మటుకు! ఆఫీసర్ గదిలోంచి చివాట్లు తిని తెల్లమొహంతో ఎవడన్నా పైకి వచ్చాడంటే మటుకు ఎవడో ఒకడు అది కనిపెట్టి ఆ వ్యక్తి పేరుచెప్పి వాడికి 'నేడి జిలేబీ దొరికిందోయ్!' అంటాడు. అందరూ విరగబడి నవ్వుతారు.

రామస్వామి జేబుగడియారం జ్ఞాపకం వచ్చింది సీతారాంకి. రోజుకు ఏడెనిమిది సార్లన్నా టైం పెడుతుంటాడు దానికి అతడు. ఆఫీసులోని గోడగడియారం ఠంగు ఠంగున గంటలు కొట్టినప్పుడల్లా రామస్వామి జేబు గడియారం పైకి రావలిసిందే. వెంటనే వెంకట్రావూ 'ఆఫీసు గడియారం పనిచెయ్యటంలేదు రామస్వామి ఆలిండియా ఫేం బిగ్‌బెన్నే ఆ గంటలు కొట్టింది' అన వలిసిందే! టైం సరిగా పెట్టి గడియారం జేబులో పెట్టుకుంటూ 'మెచ్చుకున్నాం లేవోయ్ వెంకట్రావ్! పాతాల్‌రావ్, లెక్కల్రావ్, ఏమిరావ్!' అని రామస్వామీ ఆ వెంటనే అనవలసిందే!

కిటికీదగ్గర నిలబడి అవతలి రోడ్డుమీద దీపాన్ని చూస్తూన్న సీతారాం చుట్ట తాగడం పూర్తిచేసి ఆ పీక అవతల పారేశాడు. టేబుల్‌దగ్గరకువెళ్ళి డ్రాయర్ తీసి అందులోఉన్న ఎంగేజ్‌మెంట్ పాడ్ తీసి చూసాడు. అది ఎవరో కంట్రాక్టరు ఒకసారి తనతో పనిఉండి ఆఫీసుకి వచ్చినప్పుడు తాను 'ఎంతో బావుందండీ! ఇది! 'అంటే' కావలిస్తే ఉంచండి మీరు; నాకు మరొకటి ఉంది.' అని తన కిచ్చాడు. అప్పటికి నాలుగు నెలలు అయిపోయినా మిగిలిన ఎనిమిది నెలల కాగితాలూ వాడ వచ్చుకదా అని తను తీసుకున్నాడు. అప్పటి నుంచీ ప్రతీరోజూ రాత్రి పడుక్కునేముందు ఒకసారి తీసి మరుచటిరోజు ఎంగేజ్‌మెంట్స్ ఏమిటి ఉన్నాయో చూసుకుంటూ ఉండడం అలవాటు చేసుకున్నాడు. ప్రతీ గంటకూ ఒక లైను. ఉదయం ఆరునుంచి రాత్రి తొమ్మిదివరకూ అందులో ఉంది. కాని నిజానికి ఎప్పుడో ఆఫీసర్ పొద్దున ఆఫీసుకు రమ్మన్నప్పుడు తప్పతక్కిన రోజుల్లో మామూలుగా ఆరునుంచి పది వరకూ ఏమీ ఉండవు తనకి ఎంగేజ్‌మెంట్లు. కాలకృత్యాలు నెరవేర్చుకోవడమూ, రోజు విడిచి రోజు గడ్డం చేసుకోవడమూ, స్నానమూ, భోజనమూ భోజనానంతరం ఒక పావుగంటసేపు పడకకుర్చీలో కునుకు తీయడమూ ఆ తరువాత ఆఫీసు. ఆఫీసు టైంలోనూ ఈ పాడ్‌లో రాసుకుని జ్ఞాపకం ఉంచుకోవలసినంత ముఖ్యమైనవి ఏవీ ఉండవు కాని ప్రతీరోజూ ఏదో ఒకటి రాసుకోవడంమటుకు మానడు తాను. ఆఫీసు అయ్యాక ఇంటికి రావడమూ, టిఫిన్ తిని బజారుకి వెళ్ళికావల్సిన కూరా నారా తెచ్చుకోవడమూ, ఆ తరువాత అప్పుడప్పుడు స్నేహితులతో కలిసి అడ్డాట ఒకగంటసేపు ఆడడమూ, తరువాత చిట్టికి ఒకగంట ట్యూషనూ, అమ్మ భోజనం అయ్యాక తన భోజనమూ, పేపరు చదువుకోవడమూ, ఇంగ్లీషు వార్తలు వినడమూ...

పాడ్ డ్రాయర్‌లో పడేసి పెద్దదీపం ఆర్పి సుశీల తగ్గించిఉంచిన బెడ్‌రూమ్ లైట్ కొద్దిగా పెద్దదిచేసి వెళ్ళి పడుకున్నాడు సీతారాం.

కూతురు:

పదిగంటలు కొడుతూంది గడియారం. చదువుతున్న పుస్తకం గురించి ఏదో తనని అడిగి వెళ్ళి సుశీలవదిన వేసిన మధ్య గది తలుపువైపు ఆలోచనగా చూస్తూన్న జానకి ఆ గంటల చప్పుడు విని మళ్ళీ పుస్తకం వైపు కళ్ళు తిప్పింది. తనకి తెలియకుండానే కళ్ళవెంట ఇందాకటినుంచీ నీళ్ళు కారుతున్నాయి కాబోలు మసకమసకగా అయి అక్షరాలు కనిపించక కుడిచేతి మధ్యవ్రేలితో కళ్ళు తుడుచుకుంది. ఇందాక తాను కాళ్ళు కడుగుకోడానికి నీళ్ళిస్తున్నప్పుడు అన్నయ్య అన్నది మర్చిపోదామన్నా మరపుకు రావటం లేదు.

మళ్ళీ ఎవళ్లో వస్తున్నారు తనని చూడడానికి. వాళ్ళకి ముందే తెలిసిఉంటుంది తను చామనచాయ మనిషినని. అయినా వచ్చి ఒకసారి చూసి పెదవి విరిచి వెళ్ళిపోతేగాని వాళ్ళకి తృప్తిఉండదు. వెంటనే పెదవి విరవరు నిజానికి. మధ్యవర్తులు ఆ తరువాత అన్నయ్యతో మాట్లాడడమూ, ఎలాగూ ఇవ్వడానికి వీలుకాని రేటుదగ్గర మాటలు నిలిచిపోవడమూ, చివరకి అవతలి వైపు ఆడబడుచో, ఆ ఇంటి పెద్దకోడళ్లలో ఎవరో ఒకరో 'పదివేలిచ్చినా ఆ నల్లమద్దిని చేసుకోమని ఎవరు చెప్పొచ్చారా? గతిలేకపోతేనేగాని!' అనిపెళ్ళికొడుకుతో అని నవ్వుకోవడమూ ఎలాగూ తప్పదు.

తన చిన్నప్పుడు నాన్నమీద ఎందుకో కోపంవచ్చి అమ్మ 'అడదైపుట్టేకన్న అడవిలో మానైపుడితే మేలు!' అని అనడం విన్నప్పుడల్లా తాను నవ్వుకునేది. కానిఎంత నిజం ఆ మాట!

తన స్కూల్‌ఫైనల్ చదువు పూర్తయ్యే వరకూ నిజానికి ఎవళ్లన్నా ఈ పెళ్ళి సంగతి తెచ్చినా పెళ్ళిచూపులకెవళ్లన్నా వచ్చినా తనకి ఉపద్రవమైన కోపం వచ్చేది. 'పెళ్ళి అవుతేగాని బదుకు మరిలేదా?' అనుకునేది మనస్సులో. అన్నయ్యకి పెళ్ళిచేసి ఆ కట్నం డబ్బుతో తన పెళ్ళి సెటిల్ చేద్దామని నాన్న ఉద్దేశం. అందుకే తను స్కూలుఫైనలు చదువుతున్న సంవత్సరమే అన్నయ్యకి పెళ్ళి చేసేసారు. వదిన అప్పటికే పంతొమ్మిదేళ్లది తనకిమటుకు ఎందుకో జాలివేసింది వదినమీద, పెళ్ళిచూపులకి అమ్మతోనూ, అన్నయ్యతోనూ తానూ వెళ్ళినప్పుడు, కొమక్కునే ఆవుని పరీక్షగా చూసినట్లుగా అమ్మ వదినని చూస్తున్నదనిపించి, వదినా వాళ్ల అమ్మా, అమ్మా మాట్లాడుతూండగా ఎందుకో లేచిపోయి పక్కగదిలోకి వెళ్లిన వదినవెంట తానూ వెళ్ళి పలకరించింది. 'నీ పేరు సుశీల కదూ, ఎంతో బావుంది!' అంటూ—తన వైపు వదిన చూసినప్పుడు ఆ కళ్లల్లో చిన్నసీటి చాయలు ఉన్నట్లుగా అనిపించి ఆమె భుజంమీద చేయివేసి తాను అంది.

1967-68 లో మీ అదృష్టము

మీరు ఒక పోస్టు కార్డుమీద గేు పువ్వుము పేరు వ్రాసి, మీ అడ్రసు తెలుపుండి. మేము మీకు రాబోవు పన్నెండు నెలలో జరుగు ముఖ్య సంఘటనలు అనగా వ్యాపారంలో లాభ నష్టాలు, పరీక్షలో ప్రమోషన్ & ట్రాన్స్‌ఫర్స్, సంతానం జననం, వివాహం సుఖ సంతోషాలు

మొదలగు వివరములు తెలుపుతూ ఖర్చు రు. 1-25 లకే పంపెదము. పోస్టేజీ ఖర్చులు వేరు.

PT. DEV DUTT SHASTRI
Raj Jyotshi, (WAP) P.B 86,
JULLUNDUR CITY.

ప్రత్యేక చికిత్స

Licenced under M. & T. P. Act — Rule (83)

దీర్ఘ్యస్తంభనము :— నరాల బలహీనత పోయి మంచిశక్తి కల్గుటకు పైకి మర్దనకు 1 ఔం 1 సీసా రూ 27/-. పైకం ముందుగా పంపాలి.

డా. రత్నం సన్స్. (Estd 1904)
అజంపురా రైల్వే వంతెన వద్ద,
New Malakpet,
హైదరాబాద్—36 ఆం. ప్ర.

వాయిదాల చెల్లింపు పద్ధతిన ట్రాన్సిస్టర్లు

రు. 255 విలువ గల 'ఎస్కార్ట్' 3 బ్యాండ్ వరల్డ్ పోర్టబుల్ ట్రాన్సిస్టరును

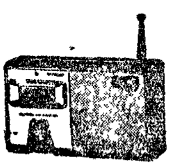

రు 25/- చెల్లించే పద్ధతిన తెప్పించుకొండి.

JAPAN AGENCIES (AP 77)
Post Box 1194, Delhi-6

తెల్ల మచ్చలకు ఉచిత వైద్యము

శక్తివంతమైన వనమూలికల ఔషధము 'SWETARI' తెల్ల మచ్చలను కొద్ది రోజులలో తొలగించును. సాంఘిక సంక్షేమం కొరకు 1000 రోగులకు ఒక్కొక్క పాకెట్ ఉచితంగా యివ్వబడును. వెంటనే వ్రాయండి.

Sri Krishna Chandra Vaidya
(A P) P O. Katrisarai (Gaya)

రేపు లేదు...

'అందుకే ఈ పెళ్ళి చూపులంటే నాకు అసహ్యం! పెళ్ళికూతురూ ఒక మనిషే అన్న సంగతి స్ఫురించదు వచ్చిన వాళ్ళకి! ఏమీ అనుకోకండి మా అమ్మ పూర్వకాలపు మనిషి!' జాలిగా చిరునవ్వు నవ్వి అంది వదిన. 'ఇది అలవాటైపోయింది. అందుకు కాదమ్మా.' తాను రెప్పవేయకుండా ఆమె వైపు చూసి అంది! 'మరెందుకు ఈ పెళ్ళి చేసుకోవడం ఇష్టంలేదా మీకు' ఎక్కడో శూన్యంలోకి చూస్తున్నట్లుగా చూసి అంది వదిన. 'ఆడది పుట్టిన తరువాత పెళ్ళి చేసుకోవడం తప్పదమ్మా చిన్నపిల్లవి నీ కింకా తెలియదు.' తా నంది నెమ్మదిగా! 'అలా అని ఇష్టం లేకపోతే మటుకు ఏంతమాత్రమూ చేసుకోకండి.' జాలిగా నవ్వి తన మాటల్ని మధ్యలో ఆపి అంది వదిన. 'సీతాటిదాని స్నేహంకోసం మన్నా ఈ పెళ్ళి చేసుకోవాలని ఉంది.' వెంటనే నాలిక కరుచుకుని తొందరగా అంది. 'లేదులేదు. ఇలా అన్నానని ఎవళ్ళ తోనూ అనకు అనవు కదూ, చెప్పు. అనవు కదూ?' వదిన కుడిచేయి ముందుకులాగి ఆ అరచేతిలో తన చేయివేసి అంది తాను. 'అనను ఎవళ్ళతోనూ అనను.'

ఆ వేళ కలిసిన స్నేహం ఇవాళటివరకూ అలాగే సాగుతూంది. పేరుకుకి తగినట్లే ఎంతో మంచిది వదిన. ఇందాక వెళ్ళిపోతూ తన నుదుటిమీద పడుతున్న ముంగురులని వెనక్కితోసి చెంపలు నిమిరింది. అప్పుడే మొదలైనట్లుంది తన కళ్ళవెంబడి నీరు కారడం. తను ఎక్కడికి వెళ్ళదు వదిన దగ్గరే ఉంటుంది చివరివరకూ. ఆఖరు రోజున కూడా తన మంచంమీద తను కొనుకుని కూర్చుని తన నుదుటిమీది ముంగురుల్ని వెనక్కి తోస్తూ చెంపలు నిమురుతుంది వదిన. ఆ విధంగా నవ్వా తాను జీవితంలో ఒంటరిదాన్ని కాదు అన్న తృప్తితో కళ్ళు మూయ్యవచ్చు.

మళ్ళీ నీళ్ళు కారిపోవడం మొదలు పెట్టింది జానకికి చెంపలమీద. తుడుచుకునే ప్రయత్నం చేయులేదు ఈసారి ఆమె.

అంత మంచి వదినని అమ్మ ఎన్ని మాటలనేదో, ఆమె కాపురానికి వచ్చిన సంవత్సరంలోనే ఆ వేసవి శెలవుల్లో టైఫాయిడ్ జ్వరం వచ్చిపోయిన నాన్న, కోడలు దరిద్రంవల్లనే పోయారని!

నాన్న పోకపోతే తనకి ఆ వేసవి శెలవుల్లో పెళ్ళి అయిపోయివుండును. కట్నం డబ్బు నాన్న జబ్బుకి కొంత ఖర్చయింది. మిగిలింది వదిన పురుళ్ళకీ, ఇంటి ఖర్చులకి చాలని జీతానికి తోడుగా సర్దుబాటు చేయడానికీ ఏనాడో చెల్లయిపోయింది: 'నాన్న కోరిక ప్రకారం నా పెళ్ళికి వచ్చిన డబ్బు పెట్టి జానకి పెళ్ళిచేసితీరతాను' అని అన్నయ్య అంటాడుగాని అది సాధ్యమయ్యే పనికాదని తనకి ఎప్పుడో తెలుసును!

నిన్నగాక మొన్న చేరినట్లుగా ఉందికాని అప్పుడే అయిదేళ్ళు కావస్తూంది తాని పంతులమ్మ ఉద్యోగంలో చేరి అన్నయ్యకు ఇష్టంలేదుగాని వదిన తన బాధ కనిపెట్టి అన్నయ్యతో చెప్పి ఒప్పించింది. వచ్చిన జీతంలో తన బట్టలకీ పాతలకీ ఒక పదిహేను రూపాయలు ఉంచుకుని తక్కింది అన్నయ్యకే ఇచ్చేస్తుంది. 'జానకి పేరట వేరేగా బాంకులోవేసి ఉంచుతాను' అంటుం టాడుగాని అన్నయ్య ఏ నెల దానెలే ఖర్చయి పోతున్నదన్న సంగతి తనకి తెలుసును, నెల తిరిగేటప్పటికల్లా మాటికి పదివంతులు పెరిగిపోతున్న ధరలతో పోటీ పడలేక.

పుస్తకంమూసి దీపమార్పి మంచంమీద పడుకుంది జానకి ఉదయం లేచి ఏడు గంటలకల్లా తయారయి స్కూలుకు చేరు కోవాలి మళ్ళీ పదిగంటలకు వదులుతారు. ఇంటికి వచ్చి వదినకి పనుల్లో సాయం చెయ్యడమూ, చిట్టికి ఒక గంటసేపు పాఠం చెప్పడమూ, భోంచేసి ఒక అరగంట ఏదో చదువుకుని మళ్ళీ రెండుగంటలకి స్కూలుకు చేరుకుని అయిదు వరకూ అక్కడే గడి పెయ్యడమూ—రోజూ ఎప్పుడో ఒకప్పుడు అమ్మని ఒకసారి పలకరించాలి,—ఇప్పుడు లేదుగాని ఇదివరకు తాను పరధ్యానంగా ఉండి అమ్మతో మాట్లాడకపోతే ఆవిడకి కోపం వచ్చేది: 'నా సంగతెవరికి అక్కర్లేదు! నేను చచ్చినదానితో సమానం!' అని గొణిగేది అందుకే అదొక అలవాటుగా పెట్టుకుంది ప్రతి రోజూ. ఆవిడ వెన్ను మీద మందు రాసి రుద్దినప్పుడల్లా 'ఈ విధంగా నీ ఋణం తీరుస్తున్నానమ్మా!' అని మనసులో అనుకుంటుంది ఆమె. తాను మటుకు అమ్మలా ఎప్పుడూ అవకూడదు. స్కూలుకు వెళ్ళి వస్తూ వస్తూ తోవలో హఠాత్తుగా గుండె ఆగి చనిపోవాలి ఆ పని సాధ్యమైనంత తొందరలో అయితే, బాగుండును! అదే తాను కోరుకునేది! అప్పుడు మరి

స్కూల్లో మొగపిల్లల కళ్ళు! దారిలో తనని చూసే మగవాళ్ల కళ్ళు ఇప్పటిలా కౌరవ దృష్టితో 'చూడవు తన వంక! మరుచటిరోజూ— ఆ మరుచటిరోజూ— ఆమరుచటి రోజూ-ఇలా ఎన్నిరోజులు గడవాలో ఆ సుదినం రావడానికి! కాని అది అంత వేగం రాదు

ప్రతిరోజూ తను రాత్రిళ్ళు ఎంత సేపైనా నిద్రపట్టకుండా ఇలా ఇవే సంగతులు ఆలోచిస్తూ పడుకోవలసిందే! వదిన ప్రతీ రాత్రీ వస్తుంది, తన ముంగురులు సరుదుతుంది.. తన చెంపలు నిమురుతుంది వెళ్ళి తలుపు గడియవేసుకుంటుంది. కళ్ల వెంబడి నీళ్ళు కారుస్తూ, తాను ఆ తలుపువైపు చూస్తూ వదిన మంచితనం తనకి లభించినందుకు వేయి దేవుళ్ళకి కృతజ్ఞతా భావం ప్రకటిస్తూ ఇలాగే చీకట్లో కళ్ళు తెరుచుకుని ఆలోచిస్తూ ఉంటుంది...

కోడలు :

పదకొండుగంటలు కొడుతూంది గడియారం. తలక్రింద చేతులు పెట్టుకుని వెల్లకిల పడుకున్న సుశీల ఇంటికప్పుమీద పురుగుల్ని వేటాడుతున్న రెండు బల్లులని చూస్తూంది గర్భాశయంలో పెరుగుతున్న జీవపిండం అప్పుడప్పుడు కదులుతూ తిరగబడినట్లుగా అయి అదోకరకంగా వింతగా అనిపిస్తున్నది ఆమెకు ఇదివరకు గర్భవతి అయినప్పుడు ఈ విధంగా జరిగితే తనలో తానే నవ్వుకునేది కాని ముగ్గురు పిల్లలు వరుసగా పోవడంతో ఈసారి ఏవిధమైన ఉత్సాహమూ కనిపించడంలేదు ఆమెలో ఏనాడో తాను వీళ్లకి ఋణపడింది అంతే ఆకాస్త ఋణమూ తీరగానే వెళ్లిపోతారు వాళ్ళు చిట్టి అన్నా ఒకవిధమైన నిర్లిప్తత మొదలైంది ఆమెలో

అలవాటయిపోవడంవల్ల సీతారాం పెడుతూన్న గుర్రు ఆమె ఆలోచనలకి అడ్డు రావడంలేదు. తెల్లవారుఝామున అనగా లేచిపోయి సుమారు పదహారుగంటలసేపు ఇంటిపనుల్లో సతమతమై ఎచ్చిపడుకున్నాక వెంటనే నిద్రపడుతుంది ఆమెకు కాని భర్త తన ఆఫీసుపనులు ముగించుకుని తన దగ్గరకువచ్చి కొద్దిగా మోటుగా మేల్కొల్పగానే పోయిపోయిన నిద్ర మరి తరువాత చాలా సేపటివరకూ రాదు భర్త వదుల్తున్న ఊపిరినుండి విడిపడిని . లంక పొగాకు వాసనకి మొదట్లో వికారంగా అనిపించేది గాని తరువాత తరువాత కొంత తనకు అలవాటయిపోయింది. అసలు ఆ వాసనవల్లనే నేమో ఆమె మనస్సు వర్తమానంలో ఉండడానికిష్టపడక గతానికి— తన వివాహ పూర్వపు గతానికి—వెళ్లిపోతుంది క్రమక్రమంగా. ఆ గతంలోనే అలా అలా నిద్రపోతుంది ఎప్పుడో చివరకు. మరుచటిరోజు గురించిన విషయాల గురించి ఆలోచించవలసిన అవసరం లేదు ఆమెకు. ఉదయం కళ్లు తెరిచినప్పటినుంచి అన్నీ ప్రతినిముషానికీ నిర్ణీతమైపోయి ఉంటాయి పనులు మళ్లీ రాత్రి పడుక్కునేవరకూ.

పనులు చెయ్యడానికి ఎప్పుడూ తను వెనుదీయదు, తీయలేదు. ఎందుకో అసలు పనులంటే ఎంతో సరదా తనకి నాన్న ఉన్నంతవరకూ ఇంట్లో అమ్మ ఏ పనీ చెయ్యనిచ్చేదికాదు తనని. నాన్న వెళ్లిపోయాక అమ్మతోపాటు మామయ్య ఇంటికి వెళ్ళినప్పటినుంచీ ఆ అవకాశం కలిగింది కొన్నాళ్లు తనకి

అప్పటికి తనకి పన్నెండేళ్లు. నాన్న ఎక్కడో దూరదేశంలో ఉద్యోగం చేస్తూండడాన్ని తనకి బాగా జ్ఞానం వచ్చినప్పటినుండి మామయ్యనీ అత్తయ్యనీ ఎప్పుడూ చూడలేదు అందుకే మామయ్యని చూసిన ఆ మొదటిరోజున ఎందుకో భయంగా అనిపించింది, అసలు బట్కా దిగగానే తోకాడించుకుంటూ వాళ్ల డాషండ్ కుక్క తనదగ్గరికి రాగానే తనమీది ప్రాణాలు మీదనే ఎగిరిపోయాయి 'అమ్మో!' అంది తాను, కొత్తవాళ్లే కాకుండా వీళ్లింట్లో ఈ కుక్క కూడా ఉందే అనిపించి. మామయ్య ఇంతలో వచ్చి 'భయంలేదమ్మా బేబీ!' అంటూ కుక్కని లోపలికి పొమ్మన్నాడు. అంత క్రూరంగా కనిపిస్తున్న కుక్కనే—నిజానికి డాషండ్ ఎంతో ముద్దుగా ఉంటుందిగాని కుక్కల సంగతి తెలియని తనకి అప్పుడలా అనిపించింది!—మచ్చికచేసి ఉంచాడంటే అతడు మరీ క్రూరుడేమో అనిపించింది తనకి!

కాని నిజానికి మామయ్య ఎంత మంచివాడు! రెండు రోజుల్లోనే అతనిమీద ఎందుకో ఎంతో జాలిగా అనిపించడం మొదలు పెట్టింది.

ఎందుకో మామయ్య ఎప్పుడూ ఒంటరివాడిలానే కనిపించేవాడు. నిజానికి అత్తయ్య చాలా మంచిదే! కాని ఆవిడకి మామయ్య వ్యవహారాలు చూడడానికి తగిన తీరికగాని ఓపికగాని ఉండేదిలేదు. అంత పెద్ద ఆఫీసర్ అయినా ఈ చిన్న సంగతులు తెలిసి చూసుకునేవాడు. ఆయన అసలే మతిమరుపు మనిషి కావడాన్ని ఆ చూసుకోవడమన్నది ఎప్పుడూ సవ్యంగా జరిగినట్లు లేదు. అందుకనే మొహం కడుక్కునేముందు టూత్‌పేస్టు కనిపించక పలుదుంపుల్లకోసం వెతుక్కోవడమూ, గడ్డం చేసుకునేటప్పుడు బ్లేడ్లు మొండివైపోవడాన నెత్తురు కారడమూ, రాత్రి సిగరెట్లు పూర్తిగా అయిపోయి 'పోనీ ఈ పూటకి మరికాల్చనులే!' అని పైకి అన్నా లోపల ఆటమటించిపోతూ అటూ ఇటూ తిరిగి పారేసిన పీకలు తీసి మళ్లీ పీల్చుకోవడమూ, ఇలాటివన్నీ జరుగుతూఉండేవి ఆ ఇంట్లో.

నిద్ర పట్టక మొదటిరోజున తెల్లవారుఝామునే లేచిపోయింది తాను మామయ్య లేవడమూ, రాత్రి ఎక్కడో వదిలేసిన స్లిప్పర్లకోసం వెతుక్కోవడమూ, పెరట్లోకి తానే నీళ్లచెంబు వెతుక్కుని బ్రష్షూ పేస్టూ మొదలైనవన్నీ తెచ్చుకుని కాలకృత్యాలు నెరవేర్చుకోవడమూ స్నానం చేసినప్పుడు తువ్వాలు పట్టుకెళ్లడం మరిచిపోయి తడిఒంటితో పైకి వచ్చి తువ్వాలు వెతుక్కుని తుడుచుకోవడమూ, గుండీలు ఒకటి రెండు చాకలి పోగొట్టినా ఆ బట్టలు అలాగే ఏదో తంటాలుపడి వేసుకోవడమూ ఇలాటివన్నీ గమనించింది తాను ఆ యింట్లో అన్నీ ఉంటాయి కాని దేనికీ పద్ధతి లేకపోవడాన్ని ఏ వస్తువు కావలసినా సమయానికి దొరకదు ఇంట్లో తులూ పనిమనుషులూ ఉంటారుగాని అత్తయ్య అనవసరమైన పనులు కల్పిస్తూ తాను సతమవుతూ వాళ్లని సతమతం చేస్తూ ఎవళ్లని ఏ పనులూ సరిగ్గా చెయ్యనివ్వదు ఫలితం మామయ్యలాటివాళ్లు మౌనంగా బాధపడడమే, చిరునవ్వు నవ్వుకుంటూ.

ఆ మరునాటినుంచీ సుశీల మామయ్యకు కావలసినవన్నీ తానే చూడటం మొదలు పెట్టింది మంచం దిగగానే ఎదురుగావున్న స్లిప్పర్లదగ్గరనుంచి తనకు కావలసిన అన్ని వస్తువులూ నీటుగా ఎప్పటికప్పుడు లభించడంతో కనిపించకుండా సుశీల చేసిన పనులన్నీ కొత్తగావచ్చిన అక్కగారే చేస్తున్నదనుకుని ఆవిడని అడిగాడుకాని ఆవిడ తనకు తెలియదనీ బహుశా సుశీల చేసిఉంటుందనీ చెప్పగానే ఎంతో పొంగిపోయి తనని వెతుక్కునివచ్చి 'బేబీ, నాకోసం తెల్లవారు

లిటిల్ క్విజ్ నెం. 24

17 శ్లోకాలకు తెలుగు అనువాదం

1. కేవలం వినోదార్థం/పాప పరిహారార్థం అగ్నిపరీక్షలకు గురియగు రక్తము స్రవించే పాదములతో తీవ్రమైన అత్యుగ్ర పథములను త్రొక్కే మానవుడు ఎక్కడున్నాడు!
2. బాహ్య ప్రపంచమందలి అనేక విషయులంపటులై ఉండే / ఉండగోరే జనులకు ఎప్పటికీ అంతరంగిక చింతన కలుగజాలదు.
3. మానవుడు దేవునివలె ప్రవర్తించే దుస్సాహసము / సామర్థ్యతను గలిగియున్నాడు.
4. మానవ ఆత్మ ఆసక్తిగల ప్రేమను ఆశించుచూ తప్పకుండా ద్వేషంవల్ల వెనుదీయబడును.
5. మానవులు కేవలం స్వకీయ ప్రయోజనమునకే పాటుపడుచున్నారంటే మానవస్వభావమందును మరియు మానవుని నియతి/మానవతయందు విశ్వాసము వారికి లేదని తేటతెల్లమగుచున్నది.
6. మీరు దీర్ఘాయువును మరియు స్వతంత్రమును/జ్ఞానమును కోరేయెడల, మీకు దేవుడు తప్ప ప్రపంచంలో మరేదియున్నూ వీటిని సమకూర్చజాలదు.
7. జీవితమును స్తవనీయంగా / న్యాయబద్ధంగా ఉండగలిగేవి ఔదార్యము, మహత్తు.
8. విజమైన ఆధ్యాత్మిక జీవితమును గడిపే మానవుని కృత్యములు నీతి సామర్థ్యాలను బట్టి మరియు ఐకమత్యము/నమ్రతను బట్టి గుణములు గణింపనగును.
9. అన్ని ప్రాణులు తానే యనియు జీవరాసులన్నియు తనలోనే వున్నట్లు భావించే వ్యక్తి ఎట్లు ద్వేషించగలడు/ హానిపరచగలడు లేక మరియొకరిని వంచించగలడు?
10. స్వాతంత్ర్య భావము, మీ మాతృదేశ భక్తి భావము, మానవత్వం / సమాజము నిమిత్తం త్యాగభావము— ఇవి ఆదర్శములు.
11. ఆలోచనకు, సాంఘిక మరియు నైతిక/ శాస్త్రీయ అభ్యుదయానికి సాధనమైన భాష ఆవశ్యకమైనది.
12. మనమందరము ఆకలిగొని, దప్పిగొనియున్న మరియు ఆపేక్షించే/అలసటగల జీవులము.
13. ఏవిషయమునుగురించియైనా సత్యమును కనుగొనే నిమిత్తం గొప్ప కవులను / యోగులను దర్శింపవలెను. వారు సామాన్యమానవులకంటె ఎక్కువ దూరదృష్టి, సుజ్ఞానం గలిగియుందురు
14. మానవుడు వివేకం/సామాజికత గలవాడు గనుక దేశవ్యవహారములందు తెలివిగా తోడ్పడేవిధముగ అతనికి విద్యాభ్యాసమును సమకూర్చవలెను.
15. ముక్తి మన హక్కు అని వాదించుటకు అర్హత గలిగించే మహనీయమైన/సర్వోత్కృష్టమైన విలువ మనలో ఏమాత్రమూ లేదు.
16. ఎక్కువగాఆపేక్షించకుండ /అయాచితంగాఉన్న కొలదీ కటాక్షము మరింతగౌరవనీయముగును.
17. ప్రతి మతమందును విలువలు/సుగుణములు నీతులు సమానమే.

(ఎంట్రీ ఫారము కోసం ఎదురు పేజీ చూడండి)

రేపు లేదు...

ఝామునే లేచిపోయావా?' అని కింతో అభిమానంగా అన్నాడు.

అత్తయ్య కూడా ఇదంతా గమనించి ఎంతో మెచ్చుకుని అంది ఒకనాడు కొత్తలో 'ఈ పిల్లలతో ఈ సంసారంతో ఆయన సంగతి ఏదీ చూడడానికికాదు నాకు. నువ్వన్నా చేసిపెడుతున్నావు అంతేచాలు.'

'ఏమిటో ఒక కలలోలా గడిచిపోయాయి ఆ రోజులు. మూడు నాలుగేళ్లపాటు తనకి చేతినిండా బోలెడంతపని ఉండేది, చదువుతోపాటు. శెలవు వచ్చిందంటే మామయ్య అందర్నీ ఎక్కడికో ఒకచోటికి ఏదో చూడడానికి తీసుకువెళ్లేవాడు. అప్పుడప్పుడు కాంపులకి కూడా వెళ్లేవాళ్లు ఒక్క అమ్మనిమటుకు ఇంట్లో వదిలేసి.. అప్పుడప్పుడు పూజలూ పునస్కారాలూ అవో, పురిటిరోజులనో అత్తయ్య రావడానికి వీలు కాకపోతే తక్కిన వాళ్లతోపాటు తానూ వెళ్లేది. అందరితోనూ అంటనట్లుగా ముట్టనట్లుగా తామరాకుమీది నీటిచుక్కలా ఉన్నా తనతో ఉన్నప్పుడలా, మాట్లాడినప్పుడూ మటుకు మామయ్య ఎంతో దగ్గరవాడిలా అయిపోయేవాడు.

అమ్మ తనని వోణీలు వేసుకోమనీ, గెంతుతూ ఆడుతూ తిరగొద్దనీ అనే వయసు వచ్చేవరకూ అలాగే జరిగిపోయింది కాలం. మొదట్లో మొదట్లో తనకి తెలిసేదికాదుగాని క్రమక్రమంగా అత్తయ్య ముభావంగా ఉండడమూ, అప్పుడప్పుడు మామయ్య నేదో సాధించడమూ, సూటిగా కాకపోయినా చాటుమాటుగా ఏదో సాకు పెట్టి వ్యంగ్యంగా మాట్లాడుతూండడమూ చివరకు ఒకనాడు తాను మామయ్యతో పిల్లలతో ఎక్కడికో కారులో వెళ్లబోతుంటే అమ్మ తనని చాటుగా పిలిచి 'నువ్వెళ్లకివాళ. అత్తయ్య వెళ్లకుండా నువ్వు వెళ్లడం బావుండదు.' అనడమూ సంభవించి తనలో హుషారూ ఆనందమూ క్రమక్రమంగా మాయం కావడం మొదలు పెట్టింది. మామయ్యకూ తనకూ పదిహేడు పద్దెనిమిదేళ్లు తేడా! ఎవళ్లు ఎందుకు ఏమనుకుంటారో తనకి బోధపడలేదు. కాని ఒకనాడు, తన వదహారోఏట, మామయ్య రుమాలు కనిపించక వెతుక్కుంటూఉంటే పెట్లోంచి తన రుమాలు తీసి పట్టుకెళ్లి ఇవ్వబోతుండగా అత్తయ్య

'మామయ్యగారికన్నీ అది తానే అమర్చాలి మరి! ఏ రుమాలం ఇవ్వక్కర్లేదు — అన్నీ సంగనాచి వేషాలు సంసారాల్ని పాడు చెయ్యడానికి సిద్ధపడుతూ!' అనగానే దిగాలుపడి నిలబడిపోయింది తాను. అవతల గదిలోఉన్న మామయ్యకు ఆమాటలు వినబడే ఉంటాయి. కాని ఆయన పైకి రాలేదు. అప్పుడు తెలిసింది తనకు అత్త మనసులో ఉద్దేశం. అంతే. ఆవేళనుంచి మామయ్య ఎదుటపడలేదు తాను, ఆయన గురించి ఏ శ్రద్ధా తీసుకోవడం మానేసింది, ఎంతో బాధగా అనిపించినా. అమ్మకూడా పరిస్థితి గ్రహించడాన ఆ సంవత్సరం చదువు కాగానే తనని తీసుకెళ్లి చిన్నాయనగారింట్లో పెట్టి తానొక్కతే మామయ్యదగ్గర ఉంది రెండుమూడేళ్లపాటు. చిన్నాన్నగారింట్లో ఉన్నప్పుడే పెళ్లి స్థిరపడింది తనకి. పెళ్లికి అత్తయ్య పురిటిరోజులు కావడాన్ని మామయ్య ఒక్కడే వచ్చాడు.

బాగా నీరసంగా ఉండేవాడు మామయ్య అప్పుడు. ఎవళ్లూలేని సమయంచూసి తాను దగ్గరికివెళ్లి అడిగింది: 'అలా ఉన్నారేం మామయ్యా — ఒంట్లో బావుండటం లేదా?' ఆయన రెప్పవేయకుండా తనవైపు చూసి అన్నాడు: 'బాగానే ఉందమ్మా. మామూలుగానే ఉన్నానే నేను!' తానంది: 'లేదు మామయ్యా, బాగా నీరసించిపోయారు ఎందువల్లనో!'

జాలిగా నవ్వి తనవైపునుండి చూపులు మరల్చుకుని ఎడమచేతి వడ్రేలి గోరుమీద బొటన వేలితో రాసుకుంటూ దానివైపే స్థిరంగా చూస్తూ ఆయన ఆవేళ అన్న మాటలు ఎన్నడూ మరచిపోలేదు సుశీల. రోజూ నిద్రపట్టబోయేముందు ఆమాటలే తిరుగుడుపడతాయి ఆమె మనసులో:

'బ్రతుకులో ఏ రసమూ లేనప్పుడు అంతా నీరసమేనమ్మా. మాటికి తొంభై తొమ్మిదిమందికి అంతా నిన్న మొన్న అటు మొన్న, ఇలాగే తప్ప రేపు అన్నది మరిలేదు. వచ్చేవన్నీ మరుచటిరోజు, ఆ మరుచటిరోజు, ఆ మరుచటిరోజు ... ఇంతేనమ్మా! నువ్వు మటుకు ఆ మాటో జాపివి కావాలన్నీ ఎప్పుడూ పోయినా అనంతంగా రాబోయే రేపు గురించి ఆశగా కలలుకంటూ నీ జీవితం గడిపిపోవాలని నా మనఃపూర్వకమైన కోరికా, దీవనా తల్లీ' ●